

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	(20×2)	—	40	נקודות
פרק שני	—	(20×1)	—	20	נקודות
פרק שלישי	—	(28×1)	—	28	נקודות
פרק רביעי	—	(12×1)	—	12	נקודות
סך הכול	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — בראשית (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה — 20 נקודות).

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א חובה (8 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (12 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק כ"ב, פסוקים א'-י"ט.

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים א'-ב' ופסוקים ט'-י"ב.

(1) מהו הניסיון שבו ניסה אלוהים את אברהם? הסבר את דברך. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים אלה, האם עמד אברהם בניסיון? הסבר את דברך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ב'-ג' וגם **בראשית**, פרק י"ח, פסוקים כ"ג-ל"ב.

לדעתך, באיזה משני הפרקים באה לידי ביטוי אמונה חזקה יותר של אברהם בה? נמק את תשובתך ובסס אותה

על שני הכתובים.

ג. (1) קרא פסוק ו', פסוק ח' ופסוק י"ט.

יש הטוענים שמן הפסוקים האלה אפשר ללמוד שלאחר העקדה נותק הקשר בין אברהם ליצחק.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על הפסוקים. (6 נקודות)

(2) קרא גם **בראשית**, פרק כ"ד, פסוקים ס"ב-ס"ד.

הסבר כיצד פסוקים אלה יכולים לחזק טענה זו. (6 נקודות)

2. קרא **בראשית**, פרק כ"ח, פסוקים י'-כ"ב.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. (1) קרא פסוקים י'-י"ד.

על פי פסוקים אלה, ציין שתי הבטחות שה' מבטיח ליעקב. בסס את דבריך על הכתוב.

(5 נקודות)

(2) קרא פסוק ט"ו.

על פי פסוק זה, ציין הבטחה אישית אחת הניתנת ליעקב. (3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) קרא פסוקים י"ב-ט"ו וגם **בראשית**, פרק י"א, פסוקים ג'-ה'.

בכל אחד מן הקטעים מתואר חיבור, או ניסיון לחיבור, בין שמיים לארץ.

על פי כל אחד מן הקטעים, כתוב מהו האמצעי ליצירת החיבור, ומיהו יוזם החיבור. (6 נקודות)

(2) קרא פסוקים ט"ז-י"ט.

יש הטוענים שבעקבות הקשר בין השמיים לארץ יעקב מרגיש שנוצר קשר בינו ובין ה'.

הבא מן הפסוקים שתי ראיות לביסוס טענה זו, והסבר כל ראייה. (6 נקודות)

ג. קרא פסוקים י"ג-ט"ו ופסוקים כ'-כ"ב.

בפסוקים כ'-כ"ב יעקב מצטייר כספקן המבקש לכפות על ה' לקיים את הבטחותיו.

הסבר טענה זו לאור ההבטחות של ה' בפסוקים י"ג-ט"ו. בסס את דבריך על הכתוב.

3. קרא **בראשית**, פרק מ"ד, פסוקים י"ז-ל"ד ו**בראשית**, פרק מ"ה, פסוקים א'-ג'.

ענה על סעיף א (חובה).

א. יהודה נושא נאום ארוך באוזני יוסף שליט מצרים כדי שיבטל את החלטתו.

(1) על פי פרק מ"ד, פסוק י"ז, מה הייתה ההחלטה של יוסף? (4 נקודות)

(2) על פי פרק מ"ה פסוקים א'-ג', הסבר כיצד השפיע הנאום של יהודה על יוסף. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא **בראשית**, פרק מ"ד, פסוקים כ'-ל'.

על פי הנאום, נראה כי יהודה מבין את רגשותיו של אביו וחומל עליו.

הבא שלוש דוגמאות לכך מפסוקים אלה והסבר כל אחת מהן.

ג. (1) קרא **בראשית**, פרק מ"ד, פסוקים ל'-ל"ד וגם **בראשית**, פרק ל"ז, פסוקים כ"ה-כ"ח.

על פי פרק מ"ד יהודה נהג באחריות כלפי בנימין, ואילו על פי פרק ל"ז יהודה נהג בחוסר אחריות כלפי יוסף.

הסבר קביעה זו ובסס אותה על שני הפרקים. (6 נקודות)

(2) קרא **בראשית**, פרק ל"ז, פסוקים ל"ב-ל"ה.

על פי פסוקים אלה, כיצד אפשר להסביר את השינוי שחל ביהודה? בסס את דבריך על הכתוב.

(6 נקודות)

פרק שני – שמות (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-5 (20 נקודות).

בשאלה שבחרת, ענה על סעיף א' חובה (8 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (12 נקודות).

4. קרא **שמות**, פרק י"ד, פסוקים ט"ו-ל"א.

ענה על סעיף א' (חובה).

א. קרא פסוקים י"ט-כ"ה.

(1) על פי פסוקים אלה, על מי ה' מגן ואת מי הוא תוקף? (3 נקודות)

(2) על פי פסוקים אלה, ציין והסבר דרך הגנה אחת וציין דרך תקיפה אחת. (5 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים כ"ו-ל"א.

(1) צטט מפסוקים אלה שני משפטים המעידים על עוצמת הפגיעה של ה' במצרים, והסבר כל אחד מהם.

(6 נקודות)

(2) קרא את המדרש שלפניך.

"בִּקְשׁוּ מִלֹּאכֵי הַשֶּׁרֶת לֹאמַר שִׁירָה, אָמַר הַקֹּב"ה: מַעֲשֵׂי יָדֵי טוֹבָעִים בֵּים וְאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁירָה?!"

(מגילה, י', ע"ב)

על פי המדרש, הסבר את היחס של ה' כלפי המצרים הטובעים. (6 נקודות)

ג. (1) קרא פסוק י"ז ופסוק כ"ח.

הסבר קושי מוסרי שיכול לעלות מן הפעולות של ה' המתוארות בפסוקים אלה. (6 נקודות)

(2) קרא את דברי הרמב"ם:

"אֲבָל פְּרָעָה וְסִיעָתוֹ [...] וְחִמְסוֹ הַגָּרִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּתוֹכָם [עֲשָׂקוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל] וְעָלוּ עֲלֵיהֶם עוֹל גָּמֹר

[...] וְזֹאת הַפְּעֻלָּה הִיְתָה מֵהֶם בְּבַחֲרֵתָם מִבְּלֵי הַכֶּרֶחַ, רַק בָּרַע לְבָבָם. וְהִיָּה עֹנֶשׂ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לָהֶם עַל זֶה

לְמוֹנָעִם מִהַתְּשׁוּבָה, עַד שֶׁיַּחֲלוּ עֲלֵיהֶם מִהַעֲנָשִׁים מֵהַיָּהּ רְאוּי לָהֶם מִן הַדִּין."

(שמונה פרקים, פרק שמיני)

הסבר את תשובת הרמב"ם על הקושי שצינת בתת-סעיף (1). (6 נקודות)

5. קרא שמות, פרק ל"ב, פסוקים ט"ו-ל"ה.

ענה על סעיף א (חובה).

א. (1) ציין שתי פעולות שעשה משה בעקבות חטא העגל. בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

(2) הסבר החלטה אחת של ה' בעקבות חטא העגל. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ט"ו-י"ט.

(1) בפסוקים ט"ו-ט"ז מתוארים לוחות הברית. הסבר מדוע תיאור לוחות הברית מעורר קושי בנוגע למעשה

של משה המתואר בפסוק י"ט. (6 נקודות)

(2) מלכים במזרח הקדום נהגו לכרות בריתות עם עמים שכבשו ולהנציח את הבריתות על לוחות אבן.

אם מרדו העמים האלה במלכים, שברו המלכים את הלוחות.

הסבר כיצד המנהג הזה יכול להסביר את המעשה של משה המתואר בפסוק י"ט. (6 נקודות)

ג. קרא פסוקים כ"א-כ"ד.

(1) על פי פסוקים כ"א-כ"ג, הבא ראיה אחת המלמדת שאהרן מאשים את העם בחטא וראיה אחת המלמדת

שהוא רומז שמשה אשם בחטא. הסבר כל ראיה. (6 נקודות)

(2) על פי פסוק כ"ד, נראה שאהרן מנסה להפחית את מידת אחריותו לביצוע החטא. הסבר קביעה זו.

(6 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 8.

פרק שלישי — נושאי הבחירה (28 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 6-10 (28 נקודות).

בשאלה שבחרת, ענה על סעיף א חובה (12 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (16 נקודות).

שיבת ציון

6. קרא עזרא, פרק ג'.

א

וַיַּעַל הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעָרִים וַיֹּאסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל-יְרוּשָׁלַם:

ב וַיָּקָם יֵשׁוּעַ בֶּן-יֹצָדָק וְאָחִיו הַכֹּהֲנִים וְזַרְבָּבֶל בֶּן-שָׁאֲלֻמֶּיֶאֱל

וְאָחִיו וַיְבָנוּ אֶת-מִזְבֵּחַ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת

ג כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים: וַיְכִינוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל-

מְכוֹנָתוֹ כִּי בְּאִמָּה עָלִיהֶם מַעֲמֵי הָאָרְצוֹת וַיַּעַל עָלָיו

ד עֹלוֹת לַיהוָה עֹלוֹת לְבָקָר וְלָעֶרֶב: וַיַּעֲשׂוּ אֶת-חֹג הַסִּכּוֹת

כִּכְתוּב וְעֹלֹת יוֹם בַּיּוֹם בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפַּט דְּבָרֵי יוֹם בַּיּוֹם:

ה וְאַחֲרֵי־כֵן עָלָת תָּמִיד וְלַחֲדָשִׁים וְלִכְל־מוֹעֲדֵי יְהוָה הַמִּקְדָּשִׁים

ו וְלִכְל מִתְנַדֵּב נִדְבָה לַיהוָה: מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי

ז הִחֲלוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה וְהִיכַל יְהוָה לֹא יָסַד: וַיִּתְּנוּ-

זָכָר לַחֲצִבִּים וְלַחֲדָשִׁים וּמֵאֲכָל וּמִשְׁתֶּה וּשְׁמֵן לַצִּדְנִים

וְלִצְדִּים לְהָבִיא עֲצֵי אֲרָזִים מִן-הַלְּבָנוֹן אֲלֵי־סָפָא כְּרִשְׁיוֹן

ח כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ-פָּרַס עָלִיהֶם: וּבִשְׁנֵה הַשָּׁנִית

לְבוֹאֵם אֶל-בֵּית הָאֱלֹהִים לִירוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי הִחֲלוּ

זַרְבָּבֶל בֶּן-שָׁאֲלֻמֶּיֶאֱל וַיֵּשׁוּעַ בֶּן-יֹצָדָק וְשָׂאֵר אַחֵיהֶם ו

הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל-הַבָּאִים מִהַשְּׁבִי יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמִידוּ אֶת-

הַלְוִיִּם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה לְנִצָּח עַל-מְלָאכֶת בֵּית-

ט יְהוָה: וַיַּעֲמִד יֵשׁוּעַ בְּנִי וְאָחִיו קִדְמִיָּאֵל וּבְנֵי בְנֵי-יְהוּדָה

כְּאֶחָד לְנִצָּח עַל-עֲשֵׂה הַמְּלָאכָה בְּבֵית הָאֱלֹהִים בְּנֵי חֲנָנִיד

י בְּנֵיהֶם וְאַחֵיהֶם הַלְוִיִּם: וַיִּסְדּוּ הַבָּנִים אֶת-הִיכָל יְהוָה וַיַּעֲמִידוּ

הַכֹּהֲנִים מִלְּבָשִׁים בַּחֲצִצְרוֹת וְהַלְוִיִּם בְּנִי-אֶסָר בַּמַּעֲלָתִים

י"א לְהַלֵּל אֶת-יְהוָה עַל-יְדֵי דָוִיד מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲנוּ בַּהֲלֵל

וּבַהוֹדֹת לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי-לָעוֹלָם חֲסִדוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל וְכָל-

הָעָם הִרְעִי תְרוּעָה גְדוּלָּה בַּהֲלֵל לַיהוָה עַל הוֹסֵד בֵּית-

יב יְהוָה: וְרַבִּים מִהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת הִזְקִנּוּ אֲשֶׁר

רָאוּ אֶת-הַבֵּית הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבֵּית בְּעֵינֵיהֶם בָּכִים

יג בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים בַּתְּרוּעָה בְּשִׂמְחָה לְהָרִים קוֹל: וַאֲזַן הָעָם

מִכִּרְדִּים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל בְּכִי הָעָם כִּי הָעָם

מְרִיעִים תְּרוּעָה גְדוּלָּה וְהַקּוֹל נִשְׁמָע עַד-לְמַרְחֹק:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים א'-ו'.

(1) ציין שתי פעולות שעשו שבי ציון ואת המטרה של פעולות אלה. (8 נקודות)

(2) מהו המאורע ההיסטורי-מדיני שאפשר לשבי ציון לבצע פעולות אלה, ובאיזו שנה (לועזית) הוא התרחש?

(4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ז'-י'.

יש הטוענים כי שבי ציון ניסו לשחזר את בניית בית המקדש הראשון שבנה שלמה.

קרא גם מלכים א, פרק ה', פסוקים כ'-כ"ה וכן פרק ו', פסוק א'.

הבא שתי ראיות לביסוס טענה זו, והסבר אותן.

ג. בפרק זה בא לידי ביטוי הלך הרוח של שבי ציון.

(1) הם הקפידו לפעול על פי המסורת הנהוגה בישראל.

בסס קביעה זו על שתי ראיות מפסוקים א'-ז', והסבר כל אחת מן הראיות. (8 נקודות)

(2) האירועים המתוארים בפסוקים ח'-י"ג עוררו בשבי ציון רגשות עזים.

קרא את דברי ד' מרקס ואת דברי ח' ארצי-סרור שלפניך.

"התגשמות חלום היא רגע של תחושת חסד מופלאה [...]" (ד' מרקס, "מה זה הכל?", עזרא, ג', 929 תנ"ך ביחד)

"הבכי הוא הגעגוע, ואולי אֶפֶל על מה שהיה ואיננו [...]"

(ח' ארצי-סרור, "צוחה ובוחקת", עזרא, ג', 929 תנ"ך ביחד)

ציין לאיזה פסוק מן הפסוקים בקטע שלפניך מתייחסים דבריה של כל אחת מן הכותבות והסבר את דברך.

(8 נקודות)

נביא ונבואה

7. קרא ירמיה, פרק כ"ו, פסוק א' ופסוקים ד'-כ"ד.
ירמיה, פרק כ"ו, פסוק א'

א
בְּרֹאשֵׁית מַמְלָכוֹת
יְהוֹקִים בֶּן-יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדְּבָר הַזֶּה מֵאֵת ה'־
לְאֹמֹר:

ירמיה, פרק כ"ו, פסוקים ד'-כ"ד

ד
וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר ה' אֱסֹלָא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לִלְכַּת בְּתוֹדֹתַי אֲשֶׁר
ה
נָתַתִּי לַפְּנִימִים: לִשְׁמֹעַ עַל-דְּבָרִי עַבְדֵי הַנְּבִאִים אֲשֶׁר אֲנִי
ו
שָׁלַח אֲלֵיכֶם וְהִשְׁבֶּם וּשְׁלַח וְלֹא שְׁמַעְתֶּם: וְנָתַתִּי אֶת-
הַבַּיִת הַזֶּה כְּשִׁלְהָ וְאֶת-הָעִיר הַזֹּאת אֶתֵּן לְקַלְלָה לְכָל גּוֹי
הָאָרֶץ:
ז
וַיִּשְׁמְעוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִאִים וְכָל-הָעָם
ח
אֶת-יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּבֵית ה' וַיְהִי
כְּכֹלוֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶת כָּל-אֲשֶׁר-צִוָּה ה' לְדַבֵּר אֶל-כָּל-
הָעָם וַיִּתְּפֹשׂוּ אֹתוֹ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִאִים וְכָל-הָעָם לְאֹמֹר מוֹת
ט
תָּמוּת: מִדּוֹעַ נָפִית בָּשָׁם-ה' לְאֹמֹר כְּשִׁלּוֹ יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה
וְהָעִיר הַזֹּאת תִּחְרַב מֵאִין יוֹשֵׁב וַיִּקְהֵל כָּל-הָעָם אֶל-יִרְמְיָהוּ
י
בְּבֵית ה' וַיִּשְׁמְעוּ שְׂרֵי יְהוּדָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ
מִבֵּית-הַמֶּלֶךְ בֵּית ה' וַיֵּשְׁבוּ בִּפְתַח שַׁעַר-ה' הַחֹדֶשׁ:
יא
וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִאִים אֶל-הַשָּׂדִים וְאֶל-כָּל-הָעָם לְאֹמֹר
מִשְׁפַּט-מוֹת לְאִישׁ הַזֶּה כִּי נָבֵא אֶל-הָעִיר הַזֹּאת כֹּאֲשֶׁר
יב
שְׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל-כָּל-הַשָּׂדִים וְאֶל-כָּל-
הָעָם לְאֹמֹר ה' שְׁלַחְנִי לְהַנְבִּיא אֶל-הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל-הָעִיר
יג
הַזֹּאת אֶת כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם: וְעַתָּה הִיטִיבוּ
דְּרָכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וּשְׁמְעוּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵיכֶם וַיִּנְחָם ה'
יד
אֶל-הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם: וְאִנִּי הִנְנִי בִידְכֶם עֹשֵׂה-לִי כְּטוֹב
טו
וְכִישׁוֹר בְּעֵינֵיכֶם: אֲךָ יָדַע תִּדְעוּ כִּי אֶסְמַמְתִּים אִתָּם אֹתִי
כִּי-דָם נָקִי אִתָּם נָתַנִּים עֲלֵיכֶם וְאֶל-הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל-יֹשְׁבֶיהָ
כִּי בְּאֵמַת שְׁלַחְנִי ה' עֲלֵיכֶם לְדַבֵּר בְּאָזְנֵיכֶם אֶת כָּל-
טז
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂדִים וְכָל-הָעָם
אֶל-הַכֹּהֲנִים וְאֶל-הַנְּבִאִים אֵין-לְאִישׁ הַזֶּה מִשְׁפַּט-מוֹת כִּי
יז
בָּשָׁם ה' אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֲלֵינוּ: וַיִּקְמוּ אַנְשִׁים מִזִּקְנֵי הָאָרֶץ

וַיֹּאמְרוּ אֶל-כָּל-קָהֶל הָעָם לֵאמֹר: מִיכָּה הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה נִבָּא
בְּיָמַי חֲזָקִיהוּ מֶלֶךְ-יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל-כָּל-עַם יְהוּדָה לֵאמֹר
כֹּה-אָמַר ה' צְבָאוֹת צִיּוֹן שְׂדֵה תַחֲרֹשׁ וִירוּשָׁלַם עֵינַם
תִּהְיֶה וְהָר הַבַּיִת לִבְמוֹת יַעֲר: הַהִמָּת הַמִּתְּהוּ חֲזָקִיהוּ מֶלֶךְ-
יְהוּדָה וְכָל-יְהוּדָה הֲלֹא יֵרָא אֶת-ה' וַיִּחַל אֶת-פָּנָיו ה'
וַיִּנָּחֶם ה' אֶל-הָרְעָה אֲשֶׁר-דִּבֶּר עֲלֵיהֶם וַאֲנַחְנוּ עֹשִׂים רָעָה
גְדוֹלָה עַל-נַפְשׁוֹתֵינוּ: וְגַם-אִישׁ הִיָּה מִתְנַבֵּא בִשְׁם ה'
אוֹרִיָּהוּ בֶן-שְׁמַעִיָּהוּ מִקְדִּית הַיַּעֲרִים וַיִּנָּבֵא עַל-הָעִיר הַזֹּאת
וְעַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת כְּכֹל דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ: וַיִּשְׁמַע הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים
וְכָל-גִּבּוֹרָיו וְכָל-הַשָּׂרִים אֶת-דְּבָרָיו וַיִּבְקֹשׁ הַמֶּלֶךְ הַמִּיתוּ
וַיִּשְׁמַע אוֹרִיָּהוּ וַיֵּרָא וַיִּבְרַח וַיָּבֵא מַצְרִים: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
יְהוֹיָקִים אֲנָשִׁים מַצְרִים אֶת-אַלְנָתָן בֶּן-עֶכְבֹּר וְאֲנָשִׁים אֲתוֹ
אֶל-מַצְרִים: וַיּוֹצִיאוּ אֶת-אוֹרִיָּהוּ מִמַּצְרִים וַיְבֹאֵהוּ אֶל-הַמֶּלֶךְ
יְהוֹיָקִים וַיִּבְהוּ בַּחֲרֹב וַיִּשְׁלַח אֶת-נְבִלְתּוֹ אֶל-קַבְרֵי בְנֵי הָעָם:
אֲךָ יָד אַחִיקֶם בֶּן-שָׁפָן הִיתָה אֶת-יִרְמְיָהוּ לִבְלֹתִי תִת-אֹתוֹ
בְּיַד-הָעָם לְהַמִּיתוֹ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים ז'-ט"ז.

בקטע זה מסופר שירמיהו עומד למשפט על נבואותיו.

(1) מי הם התובעים במשפט? (4 נקודות)

(2) מהו העונש שהם דורשים? הסבר את הנימוק לעונש זה. (8 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) קרא פסוקים ד'-ו' ופסוקים י"ח-י"ט.

הסבר מדוע נבואת מיכה חמורה יותר מנבואת ירמיהו. (8 נקודות)

(2) קרא פסוקים ט"ז-י"ט.

על פי תשובתך בת-סעיף (1), הסבר מדוע המסופר על מיכה יכול לשמש לטובת ירמיהו. (8 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים כ'-כ"ג.

הסבר מדוע התקדים במקרה של אוריהו יכול לשמש לרעת ירמיהו. (8 נקודות)

(2) קרא פסוק א' ופסוקים כ"ב-כ"ד.

הסבר מדוע היה יכול הגורל של ירמיהו להיות זהה לגורל של אוריהו. (8 נקודות)

ח כִּי יִפְּלֹא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט בֵּין-דָּם וּלְדָם בֵּין-דִּין לְדִין וּבֵין
 נָגַע לְנָגַע דְּבָרֵי רִיבָה בְּשַׁעְרֶיךָ וּקְמַת וְעֹלִית אֶל-הַמָּקוֹם
 ט אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וּבָאתָ אֶל-הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל-
 הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְדִרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לָךְ אֵת דְּבַר
 י הַמִּשְׁפָּט: וַעֲשִׂיתָ עֲלֵפִי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ מִן-הַמָּקוֹם
 הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשִׁמְרָתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹדוּךָ:
 יא עֲלֵפִי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יֹדוּךָ וְעַל-הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר-יֹאמְרוּ לָךְ
 תַּעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן-הַדָּבָר אֲשֶׁר-יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וּשְׂמָאל:
 יב וְהָאִישׁ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן לְבַלְתִּי שָׁמַע אֶל-הַכֹּהֵן הַעֹמֵד
 לְשִׁרְתָּ שֵׁם אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל-הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא
 יג וּבְעֶרְתָּ הָרַע מִיִּשְׂרָאֵל: וְכָל-הָעָם יִשְׁמְעוּ וִירָאוּ וְלֹא יִזְדּוּן
 יד עוֹד: כִּי-תֵבֵא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ
 נָתַן לָךְ וִירְשָׁתָהּ וּיִשְׁבַּתָּהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כְּכֹל-
 טו הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבִתִּי: שׁוּם תִּשִּׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה'
 אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֵּרֵב אַחֶיךָ תִּשִּׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תֹכֵל לִתֵּת
 טז עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא-אַחֶיךָ הוּא: רַק לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוֹסִים
 וְלֹא-יָשִׁיב אֶת-הָעָם מִצִּיּוֹמָה לְמַעַן הִרְבּוֹת סוֹס וְה' אָמַר
 יז לָכֵן לֹא תִסְפּוֹן לָשׁוּב בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עוֹד: וְלֹא יִרְבֶּה-לוֹ נָשִׁים
 יח וְלֹא יִסּוּר לִבּוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה-לוֹ מְאֹד: וְהָיָה כְּשִׁבְתּוֹ
 עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת-מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל-
 טט סֵפֶר מַלְפָּנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם: וְהִיתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל-יָמָיו
 חִיּוֹ לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת-ה' אֱלֹהָיו לְשִׁמּוֹר אֶת-כָּל-דְּבָרֵי
 כ הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹתָם: לְבַלְתִּי רוּם לִבּוֹ
 מֵאַחֵיו וּלְבַלְתִּי סוּר מִן-הַמִּצְוָה יָמִין וּשְׂמָאוֹל לְמַעַן יֵאָדָּר
 יָמִים עַל-מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים ח'-י"ג.

(1) על פי פסוק ח', מי פונה אל בית הדין הגבוה יותר? הסבר מדוע. (6 נקודות)

(2) מהו העונש שיוטל על מי שיפר את פסק הדין של בית הדין הגבוה יותר? ציין סיבה אחת לכך. בסס את דבריך

על הכתוב. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ח'-כ'.

(1) הקטע דן בשני מוסדות השלטון.

לאיזה מן המוסדות יש כוח וסמכות רבים יותר? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (10 נקודות)

(2) מדוע לדעתך ניתנים כוח וסמכות רבים יותר למוסד השלטוני שאותו ציינת בתת-סעיף (1)?

הסבר את דבריך. (6 נקודות)

ג. קרא פסוקים י"ד-כ'.

בקטע זה יש שתי מילים מנחות זהות בצלילן, שהחזרה עליהן מבטאת את המגמה (הכוונה) של המחוקק.

(1) מהי מגמת המחוקק? הסבר את דבריך. (8 נקודות)

(2) מה הן שתי המילים המנחות? בחר באחת מן המילים המנחות, והסבר כיצד היא מסייעת להדגיש את מגמת

המחוקק. (8 נקודות)

מזמורי תהלים

9. קרא תהלים, פרק קכ"ח.

אֲשִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר לַיהוָה הַהֵלֶךְ בְּדַרְכָּיו: יִגִּיעַ בְּפִיךָ
כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֶךְ וְטוֹב לָךְ: אֲשַׁתְּךָ וּפְגַפְּךָ פְּרִיָּהּ בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ
בְּנִיךָ בְּשִׁתְּלִי זִיתִים סָבִיב לְשַׁלְחָנְךָ: הִנֵּה כִּי־בָן יִבְרָךְ גִּבּוֹר יִרְאֶה
הֵאָה: יִבְרָכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וְרֹאֵה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:
וְרֹאֵה-בָנִים לְבִנְךָ שְׁלֹם עַל-יִשְׂרָאֵל:

ענה על סעיף א (חובה).

א. על פי המזמור שלפניך, הבא שלושה מאפיינים של האדם המאושר. בסס את דבריך על הכתוב.

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) קרא פסוק ה'.

על פי פסוק זה, הסבר כיצד הברכה הניתנת ליחיד כרוכה גם בגורל הלאומי. (8 נקודות)

(2) קרא פסוק ו'.

על פי פסוק זה, הסבר כיצד הנסיבות הלאומיות הכלליות משפיעות על גורלו של היחיד.

(8 נקודות)

ג. קרא פסוקים ב'-ג' וגם בראשית, פרק ג', פסוקים ט"ז-י"ט.

(1) ציין הבדל אחד בין תיאור יגיע הכפיים של האדם במזמור שלפניך ובין תיאור יגיע הכפיים בבראשית, פרק ג'

והבדל אחד בתיאור האישה בשני כתובים אלה (סך הכול שני הבדלים). בסס את דבריך על הכתוב.

(10 נקודות)

(2) מדוע, לדעתך, יש הבדל בין תיאורים אלה בשני הכתובים? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתובים.

(6 נקודות)

10. קרא איוב, פרק ל"ח, פסוקים א'-כ"ו.

א וַיַּעַן הָאֱלֹהִים אֶת-אִיּוֹב
ב מִנְהַסְעָרָה וַיֹּאמֶר: מִי זֶה מוֹחֲשִׁיךְ עֵצָה בְּמַלְיָן בְּלִי-דַעַת: אֲדַר-
ג נָא כַּגֹּבֶר חֲלָצִיךְ וְאֲשֶׁאֲלֶיךָ וְהוֹדִיעַנִי: אֵיפֹה הֵייתָ בִּיסְדֵי-
ה אֶרֶץ הָגֵד אֶסְיִדְעַת בֵּינָה: מִי־שָׁם מִמְדִּיָּה כִּי תִדַּע אוֹ מִי־
ו נָטָה עָלֶיהָ קוֹ: עַל־מָה אֲדַנִּיָּה הִטְבַּעוּ אוֹ מִי־יָדָה אֲבֹן
ז פְּנִתָהּ: בְּדֹן־יָחַד כּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיְרִיעוּ כָּל־בְּנֵי אֱלֹהִים: וַיִּסַּךְ
ח בְּדִלְתַיִם יָם בְּגִיחוֹ מִרְחַם יֵצֵא: בְּשׁוּמִי עֲנֵן לִבְשׁוֹ וְעֶרְפֹּל
ט חֲתַלְתָּ: וְאֲשַׁבֵּר עָלָיו חֲקֵי וְאֲשִׁים בְּרִיחַ וּדְלָתַיִם: וְאֹמַר
יב עֲדֹפָה תִּבּוֹא וְלֹא תִסָּף וּפְאִי־שִׁית בְּגֹאוֹן גְּלוּךָ: הַמִּימִיךְ
יג צִוִּיתָ בֶּקֶר יִדְעָתָה שָׁחַר מִקְמוֹ: לֵאחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ
יד וַיַּנְעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה: תִּתְהַפֵּךְ כַּחֲמֹד חֹתָם וַיִּתְּצֻבוּ כְּמוֹ
טו לְבוֹשׁ: וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹדֶם וַיִּדְוַע רִמָּה תִּשְׁבֵּר: הִבָּאת
יז עֲדֹנְבִכִּי־יָם וּבַחֲקֹר תִּהְיוּם הִתְהַלַּכְתָּ: הִנְגַּלּוּ לְךָ שַׁעְרֵי־
יח מוֹת וְשַׁעְרֵי צְלָמוֹת תִּרְאֶה: הִתְבַּנֵּנְתָּ עַד־רַחְבֵי־אֶרֶץ הָגֵד
יט אֶסְיִדְעַת כָּלָה: אִי־זֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁפֹּן־אוֹר וְחֹשֶׁךְ אִי־זֶה
כא מִקְמוֹ: כִּי תִקְחֶנּוּ אֶל־גְּבוּלוֹ וְכִי תִבִּין נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ: יִדְעָתָה
כב כִּי־אֵז תּוֹלֵד וּמִסְפָּר יָמֶיךָ רַבִּים: הִבָּאת אֶל־אֲצִרוֹת שֶׁלֶג
כג וְאֲצִרוֹת בָּרָד תִּרְאֶה: אֲשֶׁר־חֲשַׁכְתִּי לַעֲת־צֹר לְיוֹם קִרְבִּי
כד וּמִלְחָמָה: אִי־זֶה הַדֶּרֶךְ יַחַלֵּק אוֹר יַפֵּן קָדִים עַל־אֶרֶץ:
כה מִי־פֶלֶג לִשְׁטָף תַּעֲלֶה וְדֶרֶךְ לַחֲזוֹי קָלוֹת: לְהַמְטִיר עַל־אֶרֶץ
כו לֹא־אִישׁ מְדַבֵּר לֹא־אָדָם בּוֹ:

מִן הַסְעָרָה

הַשָּׁחַר

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים א'-ו'.

(1) הבא ראיה אחת מפסוק ב' וראיה אחת מפסוקים ד'-ו' לביקורת של ה' על איוב, והסבר כל אחת מהן.

(8 נקודות)

(2) האם הנאמר בפסוקים א'-ו' מספק לאיוב מענה הולם על טענותיו? נמק את תשובתך, ובסס אותה על הכתוב.

(4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ז'-י"א.

יש הטוענים כי בפסוקים אלה ה' רומז לאיוב באמצעות תיאור המוגבלות של הים שיכולת האדם מוגבלת.

הבא מן הכתוב שתי דוגמאות, והסבר כיצד הן יכולות לרמוז על מוגבלות האדם.

ג. (1) קרא פסוק א' ופסוקים כ"ב-כ"ה.

יש הטוענים שבאמצעות תיאור תופעות הטבע שבפסוקים אלה, ה' מדגים את כוחו לאיוב.

בסס טענה זו על פסוק א' ועל דוגמה אחת מפסוקים כ"ב-כ"ה. הסבר את דבריך. (8 נקודות)

(2) קרא פסוק כ"ו.

הסבר על פי פסוק זה, מה ה' אומר לאיוב בנוגע למקומו של האדם בעולם. כיצד אמירה זו יכולה להיות

מענה לאיוב על תלונותיו כלפי ה'? (8 נקודות)

פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על סעיף א חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ד (5 נקודות).

11. קרא שמואל א, פרק ד'.

ויהי
דבר-שמואל לכל-ישראל
לקראת פלשתים למלחמה ויחנו על-האבן העזר ופלשתים
חנו באפק: ויערכו פלשתים לקראת ישראל ותטש המלחמה
וינגף ישראל לפני פלשתים ויכו במערכה בשדה כארבעת
אלפים איש: ויבא העם אל-המחנה ויאמרו זקני ישראל
למה נגפנו ה' היום לפני פלשתים נקחה אלינו משלה את-
ארון ברית ה': ויבא בקרבנו וישענו מכף איבינו: וישלח
העם שלה וישאו משם את ארון ברית-ה' עבאות ישב
הכרבים ושם שני בני-עלי עם-ארון ברית האלהים חפני
ופינחס: ויהי כבוא ארון ברית-ה' אל-המחנה וירעו כל-
ישראל תרועה גדולה ותהם הארץ: וישמעו פלשתים את-
קול התרועה ויאמרו מה קול התרועה הגדולה הזאת
במחנה העברים וידעו כי ארון ה' בא אל-המחנה: ויראו
הפלשתים כי אמרו בא אלהים אל-המחנה ויאמרו אז לנו
כי לא היתה כזאת אתמול שלשם: אזי לנו מי יצילנו מיד
האלהים האדירים האלה אלה הם האלהים המכים את-
מצרים בכל-מכה במדבר: התחזקו והיו לאנשים פלשתים
פן תעבדו לעברים כאשר עבדו לכם והייתם לאנשים
ונלחמתם: וילחמו פלשתים וינגף ישראל וינסו איש לאהלו
ותהי המכה גדולה מאד ויפל מישראל שלשים אלף רגלי:
וארון אלהים נלקח ושני בני-עלי מתו חפני ופינחס: וירץ
איש-בנימין מהמערכה ויבא שלה ביום ההוא ומדיו קרעים
ואדמה על-ראשו: ויבוא והנה עלי יושב על-הכסא יך דרך
מצפה כיהיה לבו חרד על ארון האלהים והאיש בא להגיד
בעיר ותזעק כל-העיר: וישמע עלי את-קול הצעקה ויאמר
מה קול ההמון הזה והאיש מהר ויבא ויגד לעלי: ועלי בן-
תשעים ושמנה שנה ועיניו קמה ולא יכול לראות: ויאמר
האיש אל-עלי אנכי הבא מן-המערכה ואני מן-המערכה

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

יז נִסְתִּי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מֶה־הִיָּה הַדְּבָר בְּנִי: וַיַּעַן הַמַּבְשֵׁר וַיֹּאמֶר
 נִסְ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מִגִּפָּה גְדוֹלָה הִיתָה בָּעַם וְגַם־
 יח שְׁנֵי בָנָיֶךָ מָתוּ חֲפָנִי וּפִינָחַם וְאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה: וַיְהִי
 כְּהִזְכִּירוֹ וְאֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל־הַכֶּסֶּא אַחֲרָיִת בַּעֲדוֹ
 יד יָד הַשָּׁעַר וַתִּשְׁבֶּר מִפְּרִקְתּוֹ וַיָּמָת כִּי־זָקֵן הָאִישׁ וְכָבֵד וְהוּא
 יט שָׁפֹט אֶת־יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִים שָׁנָה: וְכִלְתּוּ אִשְׁת־פִּינָחַם הָרָה
 לָלֶת וַתִּשְׁמַע אֶת־הַשְּׁמוּעָה אֶל־הַלֵּקָח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּמָת
 כ חֲמִיָּה וְאִישָׁהּ וַתִּכְרַע וַתֵּלֶד כִּי־נָהֲפָכוּ עָלֶיהָ צָרִיָּה: וְכַעַת
 מוֹתָהּ וַתִּדְּבַרְנָה הַנְּעֻבּוֹת עָלֶיהָ אֶל־הִירָאִי כִּי־בֶן יִלְדָתָהּ וְלֹא
 כא עֲנָתָהּ וְלֹא־שָׁתָה לִבָּהּ: וַתִּקְרָא לְנֶעֱד אִי כְבוֹד לֵאמֹר גְּלָה
 כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל אֶל־הַלֵּקָח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים: וְאֶל־חֲמִיָּה וְאִישָׁהּ:
 כב וַתֹּאמֶר גְּלָה כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקָח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים א'-י"א.

על פי פסוקים אלה, נערכו שני קרבות בין ישראל לפלשתים.

(1) מה הייתה התוצאה של הקרב הראשון? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

(2) ציין שתיים מן התוצאות של הקרב השני. בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים ב'-י"א.

על פי פסוקים אלה נראה שמה שהיה אמור להוביל את בני ישראל לניצחונם, הוביל דווקא לתבוסתם.

הסבר את שני חלקי הקביעה הזאת ובסס אותם על הכתוב.

ג. קרא פסוקים י"ב-י"ח.

(1) ציין שתי מגבלות שהיו לעלי הכוהן, שייתכן שמנעו ממנו לצאת עם הארון לשדה הקרב. (3 נקודות)

(2) כיצד למרות מגבלותיו, ידע עלי מה התרחש בקרב? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

ד. קרא פסוקים י"ג-כ"א.

על פי פסוקים אלה, איזו תוצאה מתוצאות הקרב היא החמורה ביותר בעיני שלוש הדמויות הנזכרות בקטע?

נמק את תשובתך ובסס אותה על ראייה אחת לכל אחת מן הדמויות (סך הכול — שלוש ראיות והסברן).

בהצלחה!